

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na pom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zaradi današnjega praznika izide prihodnji list v soboto.

V Ljubljani 11. junija.

Organizacija in agitacija za direktne volitve v državni zbor vedno napreduje. Za okraje **Ptuj, Rogatec in Ormuž** se je postavil **okrajni volilni odbor**, katerega predsednik je g. dr. Ploj, advokat v Ptuiju.

Centralni volilni odbor v Ljubljani je že razposlal „Politične liste.“ Okolo 1000 iztisov pa še leži pri tukajšnjem c. kr. državnem pravdniku; bili so zaradi nekega formalnega pogoška, priloženi „Slov. Nar.“ konfiskovani, pa se bodo menda zopet vrnili.

V **Litiji** na Kranjskem je bil pri županu g. Kobler-ji v ponedeljek 9. junija shod volilcev kmetskih občin, pri katerem so se volilci o kandidatih za državni zbor posvetovali. Naj bi se tudi drugod taki zbori sklicali. Imenitni so za probujanje politične in narodne zavesti.

K našemu gospodarskemu napredovanju.

Postava o osnovi posojilnic ali založnic in sploh o društvih za skupno gospodarstvo (Erwerbs- und Wirtschaftsgenossenschaften) je od cesarja sankcionirana. To nam daje povod, da zopet pozornost Slovencev obrachamo na imenitnost takih denarnih zavodov v narodno-gospodarskem in političnem oziru.

Slavni naš pesnik se sicer hujuje nad svetom, da v njem človek le toliko velja, kar plača; a resnica je; in tudi med narodi je

bogatejši narod mogočnejši in veljavnejši od siromašnega.

Ne bomo se tukaj spuščali v splošne narodno-gospodarske razprave o denarnem prometu; govorili smo o tej stvari že večkrat v svojem listu. Samo opominjati hočemo rodoljube na deželi, naj se lotijo dela in ustanovljajo posojilnice po enem ali drugem postavno privoljenih načinov.

Na celem Kranjskem je zdaj samo ena hranilnica v Ljubljani in zraven nje še obrtniška posojilnica. Drugega enakega zavoda po celi deželi nemamo. Tri hranilnice se snujejo, gorenjska v Kranji je tudi že privoljena, pa vse tri se imajo boriti s težavo, potrebno visoko kavicijo skupaj spraviti.

Koliko lažje se dajo posojilnice ustanoviti, katerim nij treba nobene kavicije pri vladi založiti. Nekoliko rodoljubov se dogovori, oni podpisujejo in vložijo pravila in v nekajih mesecih sme posojilno društvo pričeti svoje delovanje. Nova postava ne terja, da bi društveniki z vsem svojim imetkom se zavezali biti poroštvo za društvena delovanja. Zadostuje, ako se društveniki zavežejo, svoto 20 do 30 gld. vplačati v fond ali na enkrat ali v mesečnih obrokih in samo s to svoto so poroki za društveno kaso.

Poprej je ravno ta terjatev, da bi moral vsak društvenik s celim svojim imetkom za poroka biti, ustanovnike odplašila.

O važnosti posojilnic v narodno-gospodarskem in političnem oziru govoriti, bilo bi odveč. Poglejmo samo na Češko in Moravsko. Tam se je narod baš po založnicah izkopal iz sužnosti, v kateri je zdihoval nasproti tujemu kapitalu in baš po založnicah je došel do svoje politične veljave in neodvisnosti.

Tudi mi Slovenci smo Čehe začeli posnemati; pa samo na treh mestih so se našli dovolj delavni in dovolj energični rodoljubi, kateri so ustanovili posojilnice. In vse tri posojilnice: ljutomerska na Štajerskem, potem koroški v Ziljski Bistrici, katere ustanovnik in vodja je naš vrli rojak g. Ferdo Vigele in pri sv. Jakobu v Rožni dolini, uspešno delajo in kažejo že v početku izdaten promet.

Ta vesela prikazen naj tudi rodoljube v drugih krajih spodbuja, da vstvarijo enake denarne zavode. Zlasti v Mariboru, v Celji ali še bolje v Žavci za savinsko dolino, v Ptuiju, v Novem mestu za Dolenjsko, v Kranji ali Loki za Gorenjsko, v Trstu in Gorici bi se posojilnice dale napraviti, gotovo povsod z najboljšim uspehom, na največjo korist našemu narodu.

Polaganje temeljnega kamena za „narodni dom“ v Novem mestu.

(Dopis iz Nov. mesta.)

Vesel in sijajen je bil znameniti dan, katerega je pretečeno nedeljo, 8. jun., obhajalo Novo mesto. Pokazalo se je, da narodna zavest, katero je tukaj še le leta 1865 probudil zlasti „Južni sokol“ ljubljanski, da ona čedalje bolj in bolj prešinja vse kroge meščanske, da rodi tudi že plemenit sad na narodnem polji. Saj le navdušenost za prospeh narodne stvari je v naših domoljubih spočela blago misel, postaviti, če tudi z mnogimi žrtvami, prvi „narodni dom“ na Slovenskem, kateremu temelj je zdaj položen.

Zjutraj ob sedmih je „kranjski fant“ po gorenjsko oblečen iz Bršlina pripeljal temeljni kamen na lepo, se slovenskimi triboj-

Listek.

Plašč.

Obraz iz uradniškega življenja v Petrogradu.

(Ruski spisal Nik. Vas. Gogol; poslovenil L. Gorenjec-Podgoričan.)

(Dalje.)

Začeli so mu srečo voščiti, hvalili so plašč, da je skrajema le smijal se, naposled pa je sram bilo ga. Ko pa so bili vsi stopili okrog njega [in jeli ogovarjati ga, da mora poglobosloviti novi plašč, da jih mora povabiti na večerjo, do čela se je zmel Akakij Akakjevič, da nij znal, kaj bi začel, kaj odgovarjal in kako izgovoril se. Po nekaj minutah je ves zarudet jel dosti prostosrčno zagotavljati, da to nij ves nov plašč, da je to le tak, da je le stari plašč. Naposled je dejal eden uradnikov, prvostojniku tajnik, skoro gotovo zato, da bi pokazal, ka nij ošaben in da zna govoriti tudi z nižjimi

ljudmi, omenil je: „Dobro tedaj! Jaz obetam večerjo na mestu Akakija Akakjeviča, vabim vas na čaj: denes je, kakor nalašč, moj god.“ Uradnici, to je da, začeli so precej srečo voščiti tajniku in radi so obljubili, da pridó. Akakij Akakjevič se je začel izgovarjati, ali vsi so ga jeli ogovarjati, da to se ne spodoblja, da je sramotno in zaničljivo, in nikakor se nij mogel ogniti. Sicer pa mu je po vseči bilo to, ko se je spomnil, da bode vsled tega imel priliko, da pojde tudi zvečer na plano v novem plašču.

Ves ta dan je bil Akakiju Akakjeviču prav velik, slaven praznik. Prišel je domov najsrečnejše duše, plašč vzel raz sé in varno obesil ga na steno, še enkrat všečno ozrl se na sukno in na podlogo — in svoj užé do čela razpljeznjeni kaput potegnil v roki nalašč zato, da ga je primeril z novim. Ozrl se je vá-nj in zasmejal se: tako velika je bila razlika! A dolgo časa kasneje, ob o-

bedu še zmirom smijal se, ko hitro se je spomnil, kakov je kaput. Poobedoval je jako vesel — in po obedu nij nič pisal, nij v roko vzel nobenega spisa, le malo je lenobo popasel na postelji, tako dolgo časa, da se je stemnilo. Potlé pa je, meni nič — tebi nič, oblekel se, plašč vzel ná-se in odšel na ulico.

Kde je prav bival uradnik, ki je bil povabil Akakija Akakjeviča, žal nam je ka ne moremo povedati, spomin nas začenja zapuščati, in vse kar je v Petrogradu, vse ulice in vse hiše so se nam zmele v glavi tako, da bi zelo težko kaj tamošnjega, pošteno rednega prišlo nam na um. Ali bodisi tako ali tako, to je gotovo, da je uradnik bival v enem lepših mestnih oddelkov, tedaj vsakako zelo daleč od gospoda Akakija Akakjeviča. Najpopreje je Akakij Akakjevič moral premeriti neke puste ulice, medlo razsvitljene; ali čem bliže je bil uradnikovega bivališča, tem živjše so bile ulice, obljud-

nimi traki in lipovim zelenjem okinčanem vozu, katerega je meščanska godba spremljala s slovenskimi napevi, in katerega so radovedni in željni pričakovalci že pred mostom sprejeli z živahnimi živio-klici.

Med tem, ko je kamen prirejal se na mestu zgrade, kjer je veselo vibralo število narodnih zastav, je čitalnični odbor z drugimi meščani in prišlimi gosti (ker je vreme slabo kazalo, jih nij toliko prišlo, kakor bi jih sicer bilo), udeležil se duhovnega opravila na kapitelnu. Ob desetih potem je pričela se slovesnost v pričo velikega mnoštva ljudi, ki so trdo napolnili ves prostor okrog in krog.

Ko je bila godba odigrala „Hej Slovani“, ko so bili prvi poki iz možnarjev odgrmeli in je potihnila slavnostna kantata gimnazijskih dijakov, stopil je na oder g. Navratil iz Metlike. Omenivši, da prinaša pozdrav in svojih someščanov sočutje za prevažno, narodno podvzetje novomeško, podarja, da sosedni Metličanje so že za časov turških napadov zložno delali in stali zoper zakletega sovražnika, ter da tudi zdaj hočejo na vso moč podpirati novomeški „narodni dom“, ker razumé njegovo preveliko važnost zlasti za vso dolensko stran. V ličnem, donečem govoru razvivši potem važnost tega prvega „narodnega doma“ na Slovenskem, konča s živio-vsklikom na dobri vspeli, k čemur mu razvneti poslušalci gromovito pritgnejo.

Na to nastopi mestni župan, g. dr. Ricoli. On pozdravlja vse pričujoče udeleževalce in omeni, da vsak meščan, kakor vsak rodoljub gotovo z veseljem gleda na to vršečo se stavo, katera bo najlepša dika Novemu mestu gledé njene arhitektonične lepote in zlasti kot dom in učilišče za omiko, za znanost in za izobraževanje sploh.

Za njim predsednik čitalnice, gosp. dr. Bučar prebere zgodovino tega narodnega društva, med drugim, da čitalnica v Novem mestu nikjer nij mogla niti ne more dobiti dostojnega, privatnega prostorišča, kjer bi mogla za svoje potrebe dovoljno razprostrati se in ne proganjana od protivnikov, kar ji je vedno godilo se, izpolnovati svojo važno nalogo; da je toraj v zavesti si, da bi pod sovražnim pritiskom narodna stvar čezdalje huje trpela in celo propala, ako bi ne oskrbela si svojega lastnega domovanja, po

znanem načinu jela graditi si svoj „narodni dom.“ S trikratnimi živio-klicem od vseh strani na presvitlega cesarja Franca Jožefa odstopi.

Potem se na odru prikaže gospod dr. Vošnjak sprejet s splošno navdušenostjo. Z lahko, tekočo besedo omenja, da je Novomesto že ob času turških vojsk bilo pribežališče za celo dolensko stran in krepka trdnjava, katere turški meč nikoli nij premagal. Hrabri Novomeščani so neustrašljivi odbili navale ljutih sovražnikov. Kaj jim je vdihnilo ta pogum in žrtvovalnost? Ljubezen do domovine, do svobode. Tudi denes postavlja Novomesto trdnjavo, pa ne za krvavi boj, ampak kot zavod za razširjenje omike in probujo narodne zavesti. Slovenski narodnosti od Turkov ne preti več nobena nevarnost, tem večja od Nemcev. Ako nečemo kot narod izginoti iz sveta moramo biti hrabri in pogumni, kakor Vaši pradedje v turških bojih, vselej pripravljeni, za blagor domovine in naroda vse žrtvovati, imenje in življenje.

Viharni živio-klici tudi zadoné, ko občinstvo zagleda dr. Zarnika. Vse zamakneno pričakuje, kaj bode povedal on, znani narodni „pridigar“. On začne: V svetem pismu starega zakona stoji zapisano, da je bilo neizmerno in nepopisno veselje med Izraelci, ko so temeljni kamen v času kralja Salomona templju v Jeruzalemu pokladali. Sezidali so potem velikanski tempelj, na diko vsemu iztoku. Pa kmalu je bil ta tempelj po sovražnikih razdjan in narod v babilonsko sužnost odpeljan. Izraelci pa so sedeli ob bregovih reke Evfrata in so se bitko jokali. — Veseli me, da moremo reči, da je stvar pri nas narobe: da je pri nas narod čez tisoč let poteptan brez narodne zavesti v temoti taval; sicer niso naši predjedji ob bregovih Drave, Save in Krke sedeli in se jokali, ker niso časa za to imeli, ali s svojimi solzami so pred stoletji apno mešali, s katerim so morali svojim tlačiteljem na visokih in šiljastih klisurah gradove zidati. — Tako žalostno stanje je bilo v narodnem smislu notri do sedanjih časov. Naš slavni rojak in hrvaški pesnik Stanko Vraz je prežalosten, ko je pred več kot 30 leti črez Novomesto potoval, svojo uspomeno na Vaše mesto v svojem dnevniku z besedami: „mrko, mrko, sve mrko“ zabilježil. Gotovo ko je slavni rodoljub to žalostno du-

ševno stanje Vašega mesta zapazil, bil bi se gotovo naj rajše potrt in obupan, kakor je bil, ob bregu Krku vsedel in se milo zjokal. — Ali kako bi se mu dandenes lice zvedrilo, ko bi si ogledal to navdušenost vrlih Novomeščanov za našo sveto narodno stvar; zapomnil bi si ta dan v dnevniku z besedami: Jasno, jasno, vse jasno! Želim, da bi bil narodni dom v treh obzirih pravi narodni tempelj. Prvič, da bi bil tempelj Slovanstva!

„Nemce, svoje sosedé, nadaljuje govornik — jemljimo si za izgled. Oni niso hotli biti le Prusi, Bavarci, Švabi e tutti quanti, nego hoteli so in hočejo biti Nemci. Zato, v zloznosti in vzajemnosti dosegli so to, da da so dandenes tako mogočen in merodajen narod v Evropi. Tudi mi Slovenci, ako hočemo, da pridemo do pristojne veljave, ne smemo biti le „stari“ samo-Kranjci, Štajerci, Korošci in Goričani, nego moramo biti Slovenci in zlasti biti Slovani. Narodni dom ima biti mesto, kjer naj bode poleg drugih nalog za blagor Slovenstva vedno obdelovala se tudi prevažna ideja o slovanski vzajemnosti: da postanemo v slovstvenem, kakor v drugih, preimenitnih odnošajih eni — Slovani!

Drugič, da bi bil kakor je sam Vaš g. župan v svojem govoru naglašal, središče za omiko in izobraženost našega tako zapuščenega naroda. Tretjič želim, da bi se v narodnem domu gojile ideje 19. stoletja, katere so voditeljice najbolj izobraženim narodom tega sveta, kakor severnim Nemcem, Angležem, Italijanom, Francozom in zdaj tudi Španjolcem, to so ideje vsestranskega napredka in svobode!“

Po teh ogovorih je novomeške čitalnice zgodovina do tega dneva napisana na pergament in podpisana od čitalničnega in stavbenega odbora, kakor od nekaterih drugih narodnih meščanov, [zavila se v kositarsko skrinjico ter z nekoliko političnimi časopisi vred zazidala se v temeljni kamen. Na to so k njemu pristopile nežne, belo oblečene deklice v rokah s pločicami, na katerih zidarska kela in kladivo. Prvi je mestni župan prijel za kladivo in ž njim potrkal na kamen rekoč: „Vzdigni se Slovincem na diko in slavo!“ Za njim prišli gosti, potem čitalnični odbor in na posled vrsta novomeških gospá in gospodičin. Na zadnje so nežne ročice še

nejše in jasno razsvitljene. Češče so se ljudje pokazavali, prikazavale so se tudi dame krasno oblečene; moški so imeli plašče z bobrovimi ovrtniki; redko je srečaval vanke z rešetastimi sanimi, obitimi s žoltimi žreblji, — gostejši pa so bili kočijazi z molinje barhantovimi čepicami, s položnimi sanimi — pokritimi z medvedjo kožo, in po ulici so plesale, sikale okrog po snegu kočije s prevlečenimi čičaki. Akakij Akakjevič je zijal v vse to — kakor v kaj novega. Užé nekoliko let nij bil na ulici zvečer; vstavil se je in stal je založnici pred razsvitljenim oknom, — stal zató, da je gledal neko krasno namalano žensko obličje in kako izzuva nogovice, ter goli jako krasno nogo; za njo skozi duri sosednje sobe pa — kako vtiče glavo neki kosmat moški. Zakaj se je neki nasmijal? ali zató, ker je naletel na prikazen, do čela neznano mu, ali o katerej v vsakem človeku tiči neko čutje, ali pa je na misli prišlo mu to, kar

je prihajalo mnogim drugim uradnikom: „no ti vohonski Francozje, saj nij, da bi govoril, ti ljudje hoté kaj takega to...“, to užé gotovo to-le...“ Ali pa morebiti nij mislil tega; saj se ne more človek človeku zajesti v dušo: ne more izvedeti vsega, kaj misli. Napósled pride do doma, v katerem je bival njegovega prvostojnika tajnik.

Njegovega prvostojnika tajnik je, kakor rekamo, živel v dobrote zakopan. Na stopnicah je gorela svetilnica, bivališče je imel v drugem nadstropji. Akakij Akakjevič pride v vstopno sobo: videl je na tleh cele vrste kaloš (überschuhe). Mej njimi sredi sobe je stal samovar z vrelin čajem; gosta soparica se je valila iz njega. Po steni so visela pokrivala s plašči vred, katerih so nekateri imeli bobrove ovrtnike — nekateri pa so bili obšiti z aksamitom. V drugej sobi je bil razgovor in hrum, ki je nenadoma bil razločnejši in zvučnejši, ko hitro so se bile odprle duri, ter je lokaj na kositarki prinesel

polno izpraznenih steklenič sá smetanikom (sahntopf) in koškom suharčkov vred. Podoba je bila, da so užé davno bili sešli se uradniki in izpraznili prve kupice čaja. Akakij Akakjevič obesi plašč, stopi v sobo, ali nenadoma sveče zablišknó pred njim, uradniki, lule, igralne mize — vse je bilo to trenotje skupaje — in otožno mu je na uha z vseh strani priletel razgovor in raznih stolov ropot. Sam je ostal sredi sobe, oziral se in premišljal, kaj bi učinil. Ali zagledajo ga, s krikom pozdravijo in vsi takój grmé v vstopnico, ter novič jemó ogledavati njegov plašč. Akakija Akakjeviča je sicer nekoliko zmotilo to, ali ker je bil čistega srca človek, — moral se je razveseliti, ker so vsi tako hvalili mu plašč. Potlé, umeje se samo ob sebi, zapustili so vsi njega in plašč — in po navadi stopili k mizam — odločenim „vhistu.“

(Dalje prih.)

vence položile na kamen vmes pa so gro-
meli možnarji in godba je igrala „Naprej.“
(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. junija.

Pod naslovom „*k direktnim vo-
litvam*“ prinaša „Pokrok“ članek, v ka-
terem pozivlje češke volilce na kmetih, naj
volijo samo neodvisne moze za volilne moze.
Posebno ljudj naj ne volijo za volilne moze,
ki imajo opraviti z državnimi oblastmi. Tako
na pr. župan dosti občuje s c. kr. okraj-
nim glavarjem. Za to je za narodno stvar
bolji, če je kdo drug zanesljiv volilec in ne
župan, ker ta se lahko boji, da bi se c. kr.
okrajni gosposki zameril, pa protivnike voli.
Tudi je treba varovati se pred onimi duhov-
niki, ki so vlado za podporo prosili. Tak
duhovnik ne sme biti volilni mož.

Da so cislajtanski *ministri* dobili tudi
svoje ordne, to je jako obveselilo ustavoverne
novinarje. Ker pri predzadnji delitvi taci
lepih reči nij bilo ministrom nič v naročaj
palo, bali so se ustavoverci, da so njihovi
ministri pri kroni v nemilosti. Zdaj se jim je
kamen od srca odvalil. Posebno, ker jih
vest peče, da je zadnjega borznega Sedana
samo ustavoverstvo krivo, bali so se že za
svoje ministre in njih sedeže. Ker je zdaj
vsak en orden dobil, mislijo da so trdni v
cesarjevem zaupanju. Zato je Lasser šel pre-
cej v kopel, in nadomestoval ga bode mini-
sterski načelnik Auersperg.

Hrvatsko - ogerska regnikolarna
deputacija se je 9. t. m. zedinila v vseh
razen štirih točkah. Po tem dogovoru se
ban imenuje s sopodpisom ogerskega mini-
stra-načelnika, 45 procentov deželnih dohod-
kov ostane Hrvatski, železnice koncesijonira
ogerski zbor.

Vnanje države.

Ruske „Birž. Vedomosti“ prinašajo
članek katerega je spisal Poljak iz Poznan-
skega. Pisatelj omenjenega članka pravi, da
slovanska stvar v Poznani ne bi mogla
boljšega pomočnika dobiti, nego je knez Bis-
mark. „Živio Bismark“ bodo klicale prihod-
nje generacije nemškemu državniku. Poljaki
bi mu morali postaviti spominek, ter mu hva-
ležni biti, ker je s svojim škorpionovim bi-
čem vzbudil dejansko tudi one Poljake, ka-
teri so prej še verjeli obljubam ruske vlade,
ter se udali složni letargiji. Poljaki ne smejo
pozabiti na „železnega kneza“, ki je v nji-
hova srca zasejal seme neizbrisljivega sovra-
štva proti vsemu Nemštvu, ter jim vcepil
globoko zaničevanje do „novega velikega na-
roda in njegove inteligencije“. Bismark je
še le naučil Poljake spoznavati dolžnosti,
katere imajo do sebe in do družega človeštva
in jih prepričal svojimi drakoničnimi postavami
da je tesno združenje z drugimi rodovi ve-
like slovanske familije edini pomoček, rešiti
narodnost poljsko pogube. Veseli nas, da
so Poljaki vendar enkrat sprevideali, kje da
je njih pravo mesto. Le v naročji Slovanstva
si jim bodo zacelile globoke rane, katere so
jim zadali drugi narodi. Inače pa so zgubljeni
za vselej.

Nemški listi sploh trde, da bode imelo
bivanje ruskega carja na Dunaji ugodne na-
sledke za avstrijske in turške Slovane, ter
da spremeni Avstrija v tem oziru svojo po-
litiko.

Francoski bonapartisti so v posled-
njem shodu, katerega so imeli pri princesinji
Matildi v St. Gratienu pri Montmorency na-
pravili program, po katerem bodo delali v
prihodnje. Njihovi list „Paris Journal“ je
vsled tega že prinesel članek, ki je vzbudil
v Parizu veliko senzacijo. Pisatelj članka
očita ministerstvu, da nema še konserva-
tivnega programa, nego da se giblje le
na polji uvodov in prologov. Pisatelj tudi
pravi, da je v ministerstvu veliko nespo-

sobnih ljudij, ter razklada nujno potrebo,
da se ministerstvo s podeljenjem nekaterih
portfeljev kapacitetam ukrepi. Iz vsega članka,
ki je baje inspiriran od bonapartovskega sre-
dišnjega odbora, se vidi, da bodo bonapar-
tisti kmalu odpravili ostanke legitimistov iz
kabineta. Raz-cesarica Evgenija baje zopet
namerava, osrečiti Francoze z enim manife-
stom. — Zapovednik v Parizu, general La-
mirault, je zatrl list „Le Corsaire“, ter
izdal ostre naredbe tudi zastran listov, ki do-
hajajo iz tujega na Francosko. Vidi se, da
je sedaj reakcija na Francoskem v najlepšem
cvetu.

Španski kortesi so v seji 7. ju-
nija definitivno votirali federalno
republiko skoraj enoglasno. Nasve-
toval je bil to predsednik vlade, Figueras,
ki je ob enem položil vladino oblast zopet v
roke kortesov, ter izrekel, da je stanje te-
žavneje nego kedaj, ker se je Velardejeva
divizija v Kataloniji uprla, v Granadi pa je
bil konflikt med ljudstvom in vojaki. Py y
Margal je bil izbran s 142 glasovi za pre-
sednika ministerstva. A v seji 8. junija se je
vnela zaradi njegove ministerske liste debata,
in Py y Margal jo je vzel vsled tega nazaj.
Figueras je na to pozval zbornico, naj sama
naravnost imenuje ministre, in kortesi so zo-
pet enoglasno izročili izvršilno oblast Figue-
rasu in njegovim tovarišem.

Nemški državni zbor je imel v seji
9. t. m. drugo posvetovanje o državnem pro-
računu za leto 1874. Pri razpravi o plačah
poslancev pri vnanjih državah pravi Bizmark,
da bode kmalu dogovorjena nova trgovska
pogodba z Rusijo. Poslanec Löwe nasvetuje,
da se nemško poslaništvo pri papeži odpravi,
in dotični znesek iz državnega proračuna
izbriše. Bizmark izreče na to, da je prišel
vanj le iz budgeta pruskega in prejšnje se-
veronemške zveze. Za sedaj tudi nij mogoče
poslanca ondi nastaviti, ker ne bi smel po-
slušati stvari, katerih nemška država ne bi
mogla prenašati. Akoravno je po tem takem
le malo upanja, nastavi to mesto sedaj, se
vendar ne sme utrgati poslednja nit za po-
novljenje zveze. Mešali se ne bomo v volitev
papeža, a pogledali bomo, če se je volitev
vršila po postavi, in če je izvoljeni v stanu,
izvrševati pravice, katere ima postavno iz-
voljeni papež. Zbor je na to dovolil znesek
za poslaništvo v Rimu. Nasproti so glasovali
naprednjaki in skoraj vsi narodnoliberalci.

Dopisi.

Iz Idrije 9. junija. [Izv. dop.] Naj-
hujši, na slovenski zemlji rojeni nemškutarji
se koristijo od slovenskega naroda, in kadar
so siti, začenjajo ljudstvo zaničevati in mir
kaliti med državljani. Poglejmo kako je v
Idriji.

Naznaniti moram svetu, kako se godi o
naši rudarski živinski paši, katere pravico že
dolgo let imamo, in zdaj nam hočejo pred-
bri gospodje to pravico vzeti. S tem bi bili
mi rudarji popolnem na beraško palico de-
jani. Kaj vse se je vršilo pretekli petek in
soboto, ne morem popisati. Kajti silni vrišč i
pišč je vstajal med našim domačim ljudstvom
rižarske in zagradske okolice. Gozdarji so
prijadrali čez hribje tiho in le po stranskem
potu, da bi jih ljudje precej ne zapazili. S
silo so hoteli primorati, da bi se živina več
tam ne pasla, ter so pričlo ljudij živino do-
mov signali. Ljudstvo, katero se zaveda
svojih pravic, stavilo se je brez borenja in
prepira v bran. Nasprotniki so imeli orožje
in silo soboj. Vendar so kravo, ki so jo
imeli že privezano, morali izpustiti. Privreli
so ljudje od vseh strani. Može, ženstvo pri-
šlo je na mesto in celo stare babe so prišle
klepetat, upit in nepokoj delat, da je bilo
joj. Vse je bilo zastoj. Kljub vsemu temu

so enega moža, eno ženo, in drugi dan ne-
cega mladeniča vklenili in v zapor gnali. No
to je gotovo, da gospodje nijso prazni nazaj
korakali. Za ženo pak, katero so hudo ranili,
bodo že odgovor dajali pred sodnijo. Slabejši
pak so opravili drugi dan. In ko bi bili po-
tem prišli še v nedeljo, gotovo bi se bila
strašna nesreča zgodila.

Idrijski ljudje smo sicer pohlevni, kadar
pak se za naše pravice potezamo, je vse
drugače. G. Lipold, imejte bolj usmiljenje z
domačim ljudstvom in z rudarji. Saj ste že
stari, ne bodeste še dolgo živeli. Kaj bi ljud-
stvo med delom in celo v rudniku slabo go-
vorilo o vas in vašem prihodu v Idrijo?!

Iz Zagreba 9. junija [Izv. dop.]
Nagodba sicer še zmirom nij formalno go-
tova, vendar se pa že denes o njej, kot že
dovršenem činu, govoriti more. Prvo in
glavno vprašanje je: kaj smo Hrvati z novo
nagodbo pridobili? Za sedaj se da na to
vprašanje z več nego s polovično gotovostjo
sledeče odgovoriti: pridobili smo prvo to, da
se bo magjaronom vladno krmilo iz rok vzelo
in narodjakom izročilo; — drugo to, da bo-
demo glede financij za nekoliko sto tisuč gl.
na leto na boljem, in tretje to, da bode naša
iluzorična avtonomija faktična postala. Neki
pravijo, da je to že nekaj, drugi pa, da je
v pogledu na naše državno pravo mnogo
premalo. Oboji imajo prav: nekaj smo pri-
dobili ali premalo. Sem ter tje se čuje, da
naš sabor nove nagodbe ne bode potrdil. To
je neverjetno. Makančeva stranka bo go-
tovo proti nagodbi govorila, — saborska ve-
čina jo bo pa tudi ravno tako gotovo spre-
jela. Menim da s tem nij nobene dvojbe. Če
bi sabor, kakor bi magjaroni radi, nagodbo
zavrgel, kaj bi bil nasledek tega? — Nered
in nemir, groza in strah, kar smo vse že do-
sta doživeli in pretrpeli.

Novo sklopljena nagodba ima v našej
zgodovini to veliko važnost, da je z njo naša
narodna stranka z Magjari mir sklenila. Pred
25 leti prelivala se je hrvatska in magjarska
krv na nebrojenih bojiščih, in stoprv denes
prišlo je do formalnega pomirenja. Izid ta-
danje razmire med Hrvatom in Magjaronom
je bil, da je nepozvani tretji, namreč avstrijski
Nemec na krvavih naših bojiščih svoje poli-
tične koristi žel, ter nas in Magjare na isti
način na stran sunil. V novo sklopljenej na-
godbi izvedena je ideja leta 1848 ali — in
to si nikakor ne zatajevamo — ne popolnem.
Povolno izvedenje one ideje je mlado-hrvat-
ske stranki ostavljeno. Pomirjenje med na-
šim in magjarskim narodom upirali so se
edino naši magjaroni. Njih upor je uničen.
Z novo nagodbo bomo v naših političnih
težnjah do nekega naravnega počivališča prišli,
ki nam je že toliko potrebno. Naše dušne
sile, katere je tolikogodišnja politična borba
popolnem absorbovala, mogle se bodo od seh-
mal na druge stroke delotvorno obrniti, ka-
tere so že skor celo opustošile. Na političnem
polji si bodo v prihodnje pri nas samo
mlado- in staro-Hrvati nasproti stali, kajti
Magjaronstvo je vsled nove nagodbe politično
mrtvo. Kot kandidat za bansko dostojanstvo
imenuje se tudi grof Julio Jankovič.

V Požegi je pri volitvah v mestno za-
stopstvo, kakor v Karlovc, Varaždinu in
Križevci, narodna stranke sijajno zmagala.

Ogerska honvedska vojska koncentrirala
se bo na vežbanje na Dravi. „Obzor“ misli,
da je to v zvezi z orijentalnim vprašanjem.

Tudi Turki brž ko ne nekaj takega čutijo, kajti iz Bosne prihajajo glasovi, da se tam mnogo vojske Redifa, Nizama in Bašibozuka zbira.

Domače stvari.

— (Tatvina.) V pretekli noči so tatje prodrli v zaprto štacuno tukajšnjega urarja, g. Rudholzer-ja in odnesli ur in drugih dragocenosti v vrednosti 1200 gl. Policistov imamo dovolj po Ljubljani, samo tam in takas niso najti, kadar bi trebalo tatov loviti.

— (Poskušaj samomora.) Marija J... iš iz Maribora je služila zadnji čas v Gorici. A ker nij imela domovinskega lista, je bila izpodena iz službe in je bila namenjena domov. V Ljubljano prišedšo so jo zaprli in v zaporu je — pila strup. Prenesli so jo v deželno bolnico, kjer visi med smrtjo in življenjem.

Razne vesti.

* (Škof Strosmajer) je zdaj v Pešti. Od tam pojde na Dunaj in pride potem na zdravljenje v naš spodnje-štajerski Rogatec.

* (Avstrijsko šolstvo.) Leta 1870/71 je bilo v Avstriji 14.769 ljudskih šol z 1.820.710 učenci in 25.259 učitelji. Med temi je bilo 566 duhovnikov, 127 redovnikov. Učiteljic je bilo 1115 nameščenih, med njimi 422 iz duhovnih redov. Oziroma jezika je ljudskih šol avstrijskih 6500 nemških, 5746 slovanskih, 1080 italijanskih, 24 rumunskih, 5 ogerskih, 1362 z raznimi jeziki. Med slovanskimi ljudskimi šolami je 4509 čeških, 855 poljskih, 699 rutenskih, 454 slovenskih in 199 srbsko-hrvatskih.

* (Stekle lesice.) Pri sv. Marjeti poleg Rajhenau-a so zapazili stekle lesice. Ene stekla lisica je 4. junija hotela napasti gospo Emo Laks, a njen pes je lisico prepodil. Druga stekla lisica je popoldne istega dne prišla v farovž na dvorišče, kjer jo je pa fajmošter g. Oman z grabljami ubil.

Narodno-gospodarske stvari.

— Letina na Hrvatskem. „Obzor“ poroča, da letina na Hrvatskem ne kaže dobro. V Novi Gradiški je toča pobila, okolo Požege je mráz škodoval, v virovitiškem okraji je udarila rja na pšenico, v Sremu in v križevskem okraji miši na polji veliko škodo delajo.

Tržna poročila.

— Iz Pešte 7. junija. Vreme še zmirom nij stalno, kakor bi trebalo za spravljenje repice in sena, pa tudi za pozimske setve. Do binkoštnega pondeljka smo imeli dež, potem se je zvedrilo, pa le za par dni in denes zopet dežuje. Zato se tudi površno še ne da soditi, kakšna bode letošnja žitna letina. Po vladnih statističnih poročilih bi imeli pričakovati srednjo letino, pa prej bolj slabo, nego dobro. Žitna kupčija popolnem miruje in bodo mlini morali delo ustaviti, če ne bodo hoteli višjih cen za pšenico privoliti. Celi teden se je samo kakih 60.000 centov pšenice prodalo, cena je za 20 do 25 kr. poskočila. Za jesensko žito se že privoli gl. 6 do 6.24. Reži pomankuje in je le kakih 6000 vaganov se prodalo, tudi ovsu samo 15.000 vaganov. Turšica ostane v ceni nespremenjena. V moka h pa je tako živa kup-

čija, da kupei ne gledajo niti na kvaliteto, niti na ceno in vse pokupijo, posebno moke za kruh. Ker domači mlini ne morejo zadostiti mleti, se moke tudi od inod uvažajo. Po finih in srednjih mokah pa kupei ne vprašujo. — Ovčja volna se je začela obilneje privvažati in se lepo oprana po gl. 120 do 150 za cent prodava. Za svinjsko mast je cena za 1/2 gl. poskočila na gold. 31 do 31.50 s sodom; špeh je po goldin. 31.50 do 32.

Umrli v Ljubljani

od 6. do 9. junija.

Andrej Kikel, opnar, 24 l. in Ant. Šraj, posestnik, 26 l., oba na pljuč. tuberk. — Franca Kovačič, plavžarski otrok, 10 m., na osepnicah. — France Jančar, tabriškega delavca otrok, 8 l., na vratnem vnetju. — Mih. Cankel, krojač, 79 l., na oslabljenju. — Anton Kozlakar, zemljak, 42 l., na tuberk. — Treza Jani, cerkovniški otrok, 4 1/2 l., na pljučnem vnetju. — Gospa Jovana Skofic, trgovska soproga, 29 l., na tuberk. — Jož. Kovačič, plavžarski otrok, na osepnicah. — Rud. Šifer, gonjaški otrok, 14 tednov, na božjasti. — Franc Krese, delavec, 27 l., na občenem krči.

Tržne cene

v Ljubljani 11. junija t. l.

Pšenica 7 gl. 50 kr.; — reč 4 gl. 40 kr.; — ječmen 3 gl. 20 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 70 kr.; — pros 3 gl. 20 kr.; — koruza 3 gl. 70 kr.; — krompir 1 gl. 90 kr.; — fižol 5 gl. — kr.; — masla funt — gl. 50 kr.; — mast — gl. 36 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 30 kr.; — svinjsko meso, funt 32 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 95 kr.; — drva trda 6 gl. 50 kr.; — mehka 5 gl. — kr.

Dunajska borza 11. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gl. 70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	50
1860 drž. posojilo	99	50
Akcije narodne banke	959	—
Kreditne akcije	264	—
London	112	—
Napol.	8	92
C. k. cekini	—	—
Srebro	111	50

Gospod J. D—š v Mariboru

se prosi, da poravna svoj stari dolg z obrestmi in eks. stroški vred do 2. julija t. l., in če se bo njegovo ime objavilo in njegov značaj javno opisal.

(156—1)

M. P.

Učiteljske službe

v vranjskem okraji so razpisane:

a) Pri dvorazredni šoli na Vranjskem, koje razširjenje v trirazredno se je že naprosilo, — nadučiteljska služba, z letno plačo 500 gl., z doklado 50 gl. in s prostim stanovanjem;

b) na ravno tej šoli podučiteljska služba z letno plačo 300 gl., 60 gl. deželne doklade in s prostim stanovanjem;

c) pri enorazredni šoli na Gomiljskem, učiteljska služba z letno plačo 400 gl., deželno doklado 60 gl. in s prostim stanovanjem;

d) na dvorazredni šoli v Braslovčah, podučiteljska služba z letno plačo 300 gl., 60 gl. deželne doklade in s prostim stanovanjem.

Prošniki, kateri morajo biti nemškega in slovenskega jezika v besedi in pisavi popolnem zmožni, naj svoje postavno obložene prošnje po predpisanem službenem potu pri dotičnem krajnem šolskem svetovalstvu do 25. junija t. l. vložijo.

Okrajno šolsko svetovalstvo na Vranjskem,

dne 15. maja 1873.

Predsednikov namestnik:

E. Schaur.

(152—2)

Iz Geneve v Švici.

Bôldt-ove

amerikanske

pilule za čiščenje krvi

samo iz zelišč pripravljene

so najprostejše, najlaglje in najboljše sredstvo

(za obojni spol in o vsaki letni dobi)

za umno

(155—1)

čiščenje krvi

in odstranjenje žolčnih, usednih, sploh vseh zločestih sokov, iztokov i. t. d.

Taisto spričuje: Med. Dr. Satière

(VI. 3380 X.) " Dr. Stéven

" Dr. Kemraire.

Škatljica po 70 pilul 1 gold. 50 kr. a. v.

Prave ima: J. Purgleitner, lekar „zum Hirschen“ v Gradci, Jos. Kozdera, lekar „zum rothen Krebs“, Stadt, am hohen Markt 12 na Dunaji, Carlo Zanetti, farmacisti via nuova v Trstu.

Tuji.

10. junija.

Pri Elefantu: pl. Gozani in sin Wolfsbüchel. — Karteli iz Dunaja. — Kogej iz Idrije. — Majer iz Ribnice. — Dr. Majntinger iz Kraljevice. — Kovačič, Kasteli iz Trsta. — Hözl in gospa iz Dunaja. — Rušic iz Gorenjskega. — Stipančič iz Bleda. — pl. Taufer iz Višnjegore. Pri Maličci: Baron iz Kaniže. — Šerc iz Gradca. — Stine, Hauk, Oblak, Hartman iz Dunaja. — Valič iz Trsta. — Elsbacher iz Laškega. — Jobert iz Verone.

Pri Zamoreci: Rasič iz Trsta. — Mark iz Gradca.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast Dr. O. Killisch, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—63)

Pričujejoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.